

**MINIMUMSSTANDARD
FOR
SCREENING AV EGEN KUNDEDATABASE
MOT
SANKSJONSLISTENE**

Innhold

1	Bakgrunn	3
2	Formål	3
3	Hvem gjelder Standarden for	3
4	Begrensninger	3
5	Definisjoner.....	4
6	Standard for Screening av Kundedatabase.....	5
6.1	Hvilke kilder skal det screenes mot?	5
6.2	Hvilken Kundeinformasjon skal Screenes?	5
6.3	Når skal Screening gjennomføres?	5
6.4	Krav til Screening.....	6
6.4.1	Intern styring og kontroll av Sanksjonslistene	6
6.4.2	Intern styring og kontroll av Båndleggingsbeslutninger	6
6.4.3	Risikoappetitt og krav til systemlogikk ved Screening	6
6.5	Undersøkelser av treff mot Sanksjonslistene	7
6.6	Kundetransaksjoner under undersøkelsene av Sanksjonslistene.....	7
6.7	Konsekvensen av Listetreff	7
6.8	Unntak fra frysforpliktelsene og Båndleggingsbeslutninger	8
6.9	Dokumentering av undersøkelser og Listetreff	8
7	Feilbehandling	8

1 Bakgrunn

Finansforetak og andre rapporteringspliktige er forpliktet til å Fryse midler tilhørende listeførte personer i henhold til frysbestemmelsene i sanksjons- og tiltaksforskriftene¹ samt ved nasjonale båndleggingsbeslutninger i henhold til straffeprosessloven kapittel 15 b.

Dette innebærer en plikt til å screene egne Kundedatabaser mot listeførte personer og Fryse midlene ved treff mot Sanksjonslistene og Båndleggingsbeslutninger.

Finanstilsynet og Utenriksdepartementet har i sin Frysveileder anbefalt² at «Kundebasen må screenes hver gang listene blir oppdatert, samt at kunder må screenes ved etablering av kundeforholdet. Screening utover dette må enheten vurdere etter en risikobasert tilnærming.»

Videre er det anbefalt³ at alle innenlands- og utenlandstransaksjoner skal screenes med mindre «avsenderbanken vet at sin kunde ikke er sanksjonert, samt har forsikret seg om at mottakerbanken har et tilfredsstillende regime for å screene kundebasen sin mot sanksjonslistene. Dersom avsenderbanken ikke har fått en forsikring om at mottakerbanken har et tilfredsstillende regime, må den screene både avsender og mottaker av midlene».

2 Formål

Finans Norge har i lys av anbefalingene fra Finanstilsynet og Utenriksdepartementet utarbeidet denne Standarden for å sikre kvalitet og hyppighet ved bankenes Screening, slik at formålet med frys- og båndleggingsbestemmelsene oppnås. Standarden definerer minstekrav til praksis og rutiner for Screening av egne Kundedatabaser.

Antallet innenlandske transaksjoner er høyt og en effektiv og tidsriktig betalingsformidling er avgjørende for norsk økonomi. Gjennom felles etterlevelse av denne Standard kan Partene ha tillit til at de andre Partene har et tilfredsstillende regime for screening av egen Kundedatabase, slik at det ikke er nødvendig for Partene også å Screene Innenlandstransaksjoner. Dette vil også bli lagt til grunn av Finanstilsynet i deres tilsynsvirksomhet.

3 Hvem gjelder Standarden for

Standarden er utarbeidet for alle banker som utøver virksomhet i Norge og som er underlagt gjeldende sanksjonsregelverk. Denne Standarden gjelder for andre rapporteringspliktige så langt den passer.

4 Begrensninger

Standarden gjelder kun Screening mot Sanksjonslistene og Båndleggingsbeslutninger.

En rekke norske banker etterlever i tillegg sanksjonsregelverk fastsatt av andre lands myndigheter – eksempelvis fordi foretaket gjennomfører transaksjoner i utenlandsk valuta, som en konsekvens av forretningsvirksomhet i det aktuelle landet, som en følge av krav fra utenlandske eiere eller basert på egen risikovurdering. Dette gjelder særlig amerikanske sanksjoner (OFAC).

---

¹ Forskrifter gitt med hjemmel i lov av 7. juni 1968 nr. 4 og lov av 27. april 2001 nr. 14.

² Se Frysveilederen s. 18, punkt 17

³ Se Frysveilederen s. 18, punkt 18

5 Definisjoner

«**Båndleggingsbeslutning**»: Pålegg fra påtalemyndigheten om gjennomføring av beslutning om båndlegging av formuesgode tilhørende en bestemt person eller foretak i medhold av straffeprosessloven kapittel 15a, samt etterfølgende kjennelse fra domstolene om opprettholdelse av slik beslutning.

«**Disponent**» er en fysisk person som en Kunde har gitt disposisjonsrett til en konto eller et depot, eller gitt rett til å gjennomføre transaksjon(er) på vegne av.

«**EUs sanksjonsliste**»: EUs sanksjonsliste inneholder personer, grupper og enheter som EU har vedtatt finansielle restriksjoner mot. Vedtakelse av restriktive tiltak i EU krever som hovedregel enstemmighet blant EUs medlemsstater, og disse får direkte virkning i EUs medlemsstater. Restriktive tiltak vedtatt av EU er implementert i norsk rett i hovedsak i medhold av lov 27. april 2001 nr. 14 om iverksetjing av internasjonale, ikke-militære tiltak i form av brot eller avgrensning av økonomisk eller annen samkvem med tredjestater (sanksjonslova) eller rørsler med tilhørende forskrifter.

«**FNs sanksjonsliste**»: FNs sanksjonsliste inneholder individer og enheter som er underlagt sanksjoner vedtatt av Sikkerhetsrådet. Som medlem av Sikkerhetsrådet er Norge folkerettslig forpliktet til å gjennomføre deres sanksjoner. FNs sanksjonsvedtak er implementert i norsk rett i medhold av lov 7. juni 1968 nr. 4 om gjennomføring av bindende vedtak av De Forente Nasjoners Sikkerhetsråd med tilhørende forskrifter.

«**Falsk positiv**» betyr ikke-listeførte personer eller enheter med navnelikhet til listeførte.

«**Frys**»: Tiltak for å forhindre at penger og andre formuesgoder på noen måte kan disponeres eller gjøres tilgjengelig for Kunden, dens Reelle Rettighetshaver(e) og/eller Disponenter ved Listetreff, slik dette er nærmere beskrevet i Standardens punkt 6.7, gjeldende frysbestemmelser og i Frysveilederen.⁴

«**Frysveileder**» betyr Finanstilsynet og Utenriksdepartementets «*Finansielle sanksjoner: Veiledning til frysbestemmelsene*», versjon av xx.xx.2018.

«**Innenlandstransaksjoner**» er transaksjoner i norske kroner gjort mellom banker i Norge, herunder norske filialer av utenlandske banker.

«**Kunde**» er en fysisk eller juridisk person som har inngått avtale om etablering av kundeforhold og/ eller avtale om enkeltstående transaksjonsoppdrag med en Part.

«**Kundedatabase**» betyr hver Parts register over samtlige Kunder med relevant Kundeinformasjon.

«**Kundeinformasjon**» refererer til informasjon i Kundedatabasen om Kunden, herunder informasjon om eventuelle Rolleinnhavere som er tilknyttet Kunden, se punkt 6.2.

«**Listetreff**» betyr at det ved Screening er funnet et reelt treff mellom en Kunde eller en Rolleinnhaver og Sanksjonslistene eller en Båndleggingsbeslutning.

«**Midlertidig Frys**»: Midlertidige tiltak for å forhindre at midler (penger og andre formuesgoder) på noen måte kan disponeres eller gjøres tilgjengelig for Kunden og/eller Reelle

---

⁴ Definisjonene av «*Frys av penger*» og «*Frys av formuesgoder*» i Frysveilederens punkt 2.5 gjelder tilsvarende for definisjonen av «*Frys*» i denne Standarden.

Rettighetshavere under undersøkelse av treff mot Sanksjonslistene, slik dette er nærmere beskrevet i Standardens punkt 6.6.

«**Parter**» betyr alle banker som utøver virksomhet i Norge og som er underlagt gjeldende sanksjonsregelverk.

«**Reell(e) Rettighetshaver(e)**» betyr fysisk(e) person(er) som midlene i siste instans tilhører, innehas eller kontrolleres av.

«**Representant**» betyr styremedlemmer, daglig leder, signaturberettigede, prokurister og fullmaktshavere som etter en risikobasert tilnærming skal registreres i en Parts Kundedatabase og Screenes.

«**Rolleinnehavere**» er fysiske personer som er tilknyttet en Kunde og som skal Screenes i henhold til sanksjonsregelverket. Dette er eksempelvis Reelle rettighetshavere, Representanter og Disponenter.

«**Sanksjonslistene**» er definert i punkt 6.1.

«**Screening**» betyr kontroll mellom relevant Kundeinformasjon og Sanksjonslistene samt Båndleggingsvedtak for å finne eventuelle Listetreff.

«**Standard**» betyr denne Minimumsstandard for Screening av egen Kundedatabase mot Sanksjonslistene og Båndleggingsbeslutninger utarbeidet den xx.xx.2018.

6 Standard for Screening av Kundedatabase

Dette kapittelet definerer en minstestandard for Partenes Screening av Kundedatabasen, herunder hvilke kilder det skal Screenes mot, når Screening skal gjennomføres, hvilken Kundeinformasjon som skal Screenes mv.

6.1 Hvilke kilder skal det screenes mot?

Screening skal i hvert fall gjennomføres mot følgende kilder:

- Sanksjonslistene:
  - EUs Sanksjonsliste
  - FNs Sanksjonsliste
- Båndleggingsbeslutninger

En del norske banker etterlever ytterligere sanksjonsregelverk enn de som er implementert i norsk rett og vil i praksis også måtte forholde seg til deres sanksjonslister.

6.2 Hvilken Kundeinformasjon skal Screenes?

Som minimum skal Kundens og Rolleinnehavernes navn screenes mot Sanksjonslistene og Båndleggingsbeslutninger.

Ytterligere Kundeinformasjon som fødselsdato, statsborgerskap, adresse mv. vil være hjelpeinformasjon ved videre undersøkelser av eventuelle Listetreff.

6.3 Når skal Screening gjennomføres?

Kundeinformasjon skal Screenes etter følgende kriterier:

- Hele Kundedatabasen skal til enhver tid være Screenet mot oppdaterte Sanksjonslister. Dette kan gjøres ved enten:
  - Daglig Screening av Kundedatabasen mot eventuelle endringer i Sanksjonslistene («Delta-screening»), dersom man i tillegg har kontrolltiltak som jevnlig sikrer at Sanksjonslistene i sin helhet er omfattet, eller
  - Daglig Screening av Kundedatabasen mot Sanksjonslistene i sin helhet.
- Hele Kundedatabasen skal Screenes mot Båndleggingsbeslutninger umiddelbart etter mottak av e-postvarsel fra Finanstilsynet.
- Det skal også Screenes mot Sanksjonslistene og Båndleggingsbeslutninger på følgende tidspunkt:
  - Før etablering av et nytt kundeforhold, og
  - Ved endring av Rolleinnhavere

6.4 Krav til Screening

6.4.1 Intern styring og kontroll av Sanksjonslistene

Screening skal gjennomføres mot oppdaterte Sanksjonslister. Dette innebærer at Screening må gjennomføres uten ugrunnet opphold etter publisering av nye listeføringer fra relevante myndigheter⁵.

Partene skal ha interne prosedyrer for gjennomføring av Screening mot oppdaterte Sanksjonslister samt ha rutinger for at eventuelle midler Fryses uten ugrunnet opphold. Partene skal videre ha interne prosedyrer for å avdekke og håndtere eventuelle avvik mellom eget grunnlag for Screening og oppdaterte Sanksjonslister.

Partene er forpliktet til å forsikre seg om at deres eventuelle eksterne listeleverandører oppfyller denne Standardens minstekrav til Screening av Partens Kundedatabase. En Part som bruker eksterne listeleverandører vil til enhver tid være ansvarlig for at denne Standard etterleves.

6.4.2 Intern styring og kontroll av Båndleggingsbeslutninger

Partene skal holde seg oppdatert om gjeldende Båndleggingsbeslutninger publisert på www.hvitvasking.no eller ved mottak av e-post varsler fra Finanstilsynet.

Partene skal ha interne prosedyrer for gjennomføring av Screening mot nye og forlengede Båndleggingsbeslutninger, samt ha rutiner for at eventuelle midler båndlegges umiddelbart. Dette gjelder både ved Screening mot Kundedatabasen ved mottak av Båndleggingsbeslutning og ved kontroll av nye kundeforhold i løpet av en båndleggingsperiode.

6.4.3 Risikoappetitt og krav til systemlogikk ved Screening

Partene skal definere sin egen risikoappetitt. Denne skal være styrende for Partens elektroniske systemer for å avdekke navnelikhet med listeførte personer i egen Kundedatabase og ved etablering av nye kundeforhold.

---

⁵ EU og FN

Systemet skal ha en logikk for tekstsammenligning som skal være sammensatt av en formel for å sammenligne tekst, samt en tilhørende prosentsetning for hvor nær likheten skal være før det betegnes som treff. Dette betyr en prosentsetning på hvor lik navnet skal være sammenlignet med navnet til en listeført person. Bakgrunnen for dette er å ta høyde for at det kan forekomme skrivefeil eller oversettelsesfeil i kundeinformasjonen. Dette innebærer at Screening vil kunne genere treff som ikke er Listetreff (Falsk positiv), men hvor likheten er over en definert prosentsetning.

Partene skal kunne dokumentere at systemlogikken er tilpasset sin risikoappetitt.

6.5 Undersøkelser av treff mot Sanksjonslistene

Partene skal ha forsvarlige og effektive rutiner for undersøkelser av treff mot Sanksjonslistene for å avklare om treffet er reelt eller ikke (Falsk positiv).

Undersøkelsene skal gjøres på grunnlag av en sammenligning av tilgjengelig informasjon om Kunden eller Rolle innehaver og tilgjengelig informasjonen fra Sanksjonslistene (navn, fødselsdato, statsborgerskap, passnummer, mv.) på den listeførte.

Ett treff skal avvises dersom Kundens eller Rolle innehaverens navn, nasjonalitet, fødselsdato og/eller fødested gjør det åpenbart at vedkommende ikke står oppført på Sanksjonslistene (Falsk positiv). Også annen tilgjengelig informasjon kan tas i betraktning ved undersøkelsene. Partene bør uten ugrunnet opphold etter at treffet ble generert fastslå hvorvidt treffet kan avvises som åpenbart Falsk positiv.

Dersom treffet etter slike undersøkelser ikke åpenbart kan avvises som Falsk positiv, skal Partene gjennomføre grundigere undersøkelser for å avklare om det er et Listetreff. Dersom Partene er usikker på om navnetreffet mot Sanksjonslistene er uberettiget (Falsk positiv), skal Partene uten ugrunnet opphold konferere saken med Utenriksdepartementet, som vurderer og avgjør om treffet er reelt eller ubegrunnet (Falsk positiv).

6.6 Kundetransaksjoner under undersøkelsene av Sanksjonslistene

Dersom en Part får treff mot Sanksjonslistene ved etablering av et kundeforhold skal etableringen stanses inntil undersøkelsene er gjennomført (Midlertidig frys). Det skal ikke gjøres midler tilgjengelig for eller utføres tjenester/transaksjoner for Kunden inntil undersøkelsen er gjennomført.

Dersom en Part får treff mot Sanksjonslistene for en eksisterende Kunde, og det ikke uten ugrunnet opphold kan fastslås at dette åpenbart er uberettiget (Falsk positiv), skal det ikke gjøres midler tilgjengelig for eller utføres tjenester/transaksjoner for Kunden inntil undersøkelsen er gjennomført (Midlertidig frys). Dette betyr at Midlertidig frys skal iverksettes ved treff for eksisterende Kunder dersom (1) Parten enten ikke foretar en undersøkelse uten ugrunnet opphold av treffet, eller (2) dersom en slik undersøkelse ikke fastslår at treffet åpenbart er uberettiget (Falsk positiv).

Dersom en Part får treff mot Sanksjonslistene for Rolle innehavere, og det ikke uten ugrunnet opphold kan fastslås at dette er åpenbart uberettiget (Falsk positiv), skal kundeforhold ikke etableres, midler skal ikke gjøres tilgjengelig for samt at det ikke skal utføres tjenester/transaksjoner for Kunden inntil undersøkelsen er gjennomført (Midlertidig frys).

6.7 Konsekvensen av Listetreff

Ved Listetreff mot Kunden eller Reell Rettighetshaver skal tilgjengelige midler Fryses/båndlegges, samt at Kundens betalingstransaksjoner skal stanses utenom i de tilfeller som er nevnt pkt. 6.8.

Ved Listetreff mot andre Rolleinnehavere enn Reell Rettighetshaver, skal Parten foreta en konkret vurdering om midlene skal Fryses/båndlegges eller om det skal foretas andre egnede tiltak. Slik vurdering skal gjøres i samråd med Utenriksdepartementet eller annen kompetent myndighet.

Ved Listetreff, skal Parten blant annet kontrollere Kundens transaksjonshistorikk. Dersom Kunden har gjennomført transaksjoner etter listeføring eller båndleggingsbeslutningen ble fattet, skal Utenriksdepartementet eller annen kompetent myndighet varsles om dette.

6.8 Unntak fra frysforpliktelsene og Båndleggingsbeslutninger

Det er kun tillatt å gjøre unntak fra frysforpliktelsene eller Båndleggingsbeslutningen dersom det er fattet uttrykkelig vedtak fra Utenriksdepartementet eller annen kompetent myndighet. Det er den listeførte personen som selv må søke Utenriksdepartementet eller annen myndighet om et slikt vedtak.

6.9 Dokumentering av undersøkelser og Listetreff

Gjennomføringen og resultatet av undersøkelsene skal dokumenteres og lagres i henhold til hvitvaskingslovens regler om lagring.

7 Feilbehandling

Partene skal ha tilfredsstillende rutiner og (back-up) systemer for å håndtere eventuelle svikt i Partenes Screening av Kundedatabasen.